Konstitutionsutskottets betänkande 1976/77:7

med anledning av motion om begränsning av det kommunala serviceansvaret inom områden för fritidsbebyggelse

I motionen 1975/76:1983 av herr Bohman m. fl. (m) hemställs "att riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om ändringar i kommunallagen i syfte att möjliggöra för kommun att begränsa sitt serviceansvar inom områden avsedda för fritidsbebyggelse".

Beträffande motiveringen hänvisar motionärerna till vad som anförs i moderata samlingspartiets motion 1975/76:1979 under avsnittet om fritidspolitik. Där (s. 165–166) framhålls bl. a. att de mest centralt belägna fritidsbostäderna under det senaste årtiondet ofta har ändrat karaktär och blivit permanentbostäder, vilket har medfört betydande problem inte minst för kommunerna. Samma krav på service vad gäller skolskjutsar, vatten och avlopp, bibliotek osv. som i de för permanentbebyggelse planerade områdena uppkommer nämligen efter hand och den enda väg som många kommuner har ansett möjlig att komma till rätta med dessa problem är att begränsa byggnadsrätten. Denna lösning är enligt motionärerna av flera skäl mindre lämplig och de förordar att man i stället försöker lösa problemen med permanentning av fritidsbebyggelse inom ramen för en begränsning av det kommunala serviceansvaret. Motionärerna önskar en förändring av kommunallagens bestämmelser om lika behandling av kommunens medlemmar, så att det blir möjligt att i den översiktliga kommunala planeringen avgränsa områden för fritidsbebyggelse, inom vilka ett begränsat kommunalt serviceansvar gäller vad beträffar exempelvis kommunikationer, vatten och avlopp etc. Den som efterfrågar fritidshus eller den som önskar bosätta sig permanent i sitt fritidshus skulle då inte behöva avsvära sig möjligheterna till tillräckligt stor och god bostad men få acceptera att en med andra kommuninvånare fullt jämförbar kommunal service härvid ej kan krävas.

Remissyttrande

Styrelsen för Svenska kommunförbundet avstyrker i ett den 17 mars 1976 avgivet remissyttrande motionen. Enligt förbundet skulle motionens förslag innebära att den sociala segregation som redan nu finns inom vissa bebyggelseområden skulle förstärkas och "medföra olycklig uppdelning i två klasser kommuninvånare". Kommunförbundet anser att frågan om permanentbosättning i fritidshus liksom andra med fritidsbebyggelsen sammanhängande problem bör övervägas i det pågående arbetet med en ny plan- och byggnadslagstiftning. Förbundsstyrelsens yttrande jämte en av två ledamöter

(m) avgiven reservation – med yrkande om att motionen borde tillstyrkas – framgår av *bilaga* till detta betänkande.

Utskottet

I motionen aktualiseras frågan om ändring av kommunallagens bestämmelser om lika behandling av kommunens medlemmar i syfte att göra det möjligt för kommunen att begränsa sitt serviceansvar inom områden för fritidsbebyggelse. Såsom framhålls i det remissyttrande som Svenska kommunförbundet har avgett över motionen är problemet fritidsbosättning/permanentbosättning mycket komplicerat och av stor betydelse för kommunerna. Utskottet anser – i likhet med kommunförbundet – att denna fråga, liksom andra med fritidsbebyggelsen sammanhängande problem, bör övervägas i det pågående arbetet med en ny plan- och byggnadslagstiftning. Med hänvisning till det anförda anser utskottet att motionen bör avslås.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1975/76:1983.

Stockholm den 9 november 1976

På konstitutionsutskottets vägnar
KARL BOO

Närvarande: herrar Boo (c), Björck i Nässjö (m), Fiskesjö (c), Nordin (c), Karlsson i Malung (s), Schött* (m), Gustafsson i Ronneby (s), Kindbom* (c), Nyquist (s), fru Hammarbacken (c), fru Cederqvist (s), fröken Nilsson (s), fru Stålberg (s), herrar Tarschys (fp) och Gustavsson i Ängelholm (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

1976-03-17 *Bilaga*

Svenska kommunförbundet

Begränsning av det kommunala serviceansvaret inom områden för fritidsbebyggelse

Sedan Svenska kommunförbundet beretts tillfälle att avge yttrande över motionen 1975/76:1983 av herr Bohman m. fl. (m), får förbundets styrelse anföra följande.

Den successiva och okontrollerade omvandlingen av fritidsbebyggelse till helårsbebyggelse har blivit ett problem för många kommuner. Tidigare var omvandlingen uteslutande ett problem för storstadsområdena, men numera har merparten kommuner ställts inför dessa frågor. Hittills gjorda erfarenheter visar att omvandlingen är både tidsödande och kostnadskrävande för kommunerna. Erfarenheterna visar också att resultatet av omvandlingen blir mindre tillfredsställande från allmänna plan- och miljösynpunkter. Också från kommunalekonomisk synpunkt kan det innebära problem att hålla en tillfredsställande kommunal service för en utspridd befolkning.

För närvarande saknas möjligheter att förhindra permanent bosättning i hus som ursprungligen uppförts för fritidsändamål. Som framhålls i motionen söker man ytbegränsa byggnadsrätten, men detta är möjligt enbart inom detaljplanelagda områden. I vissa kommuner – främst i södra Sverige – ställer man därför vid planläggning och byggnadslovsprövning samma krav på alla bostäder, eller rättare: man prövar tillämnad fritidsbebyggelse som om det vore fråga om bebyggelse för permanent bruk.

Problemet fritidsbosättning/permanentbosättning är mycket komplicerat och av stor betydelse för kommunerna. Bl. a. det nu pågående arbetet med den fysiska riksplaneringens genomförande visar att omfattande fritidsbebyggelse föreslås tillkomma – inte sällan inom perifera kommundelar – under de närmaste 10 – 15 åren. Kommunerna planerar för fritidsbebyggelse, men med dagens system kan man således inte hindra en eventuell övergång till permanentbebyggelse.

Styrelsen anser att kärnfrågan i det här sammanhanget är permanentningsproblemet. Kommunens möjligheter att begränsa eller förhindra permanentbosättning inom områden som planlagts för fritidsändamål förstärks inte genom motionens förslag. I stället accepteras permanentning på villkor av lägre kommunal service. Förhållandet kan också uttryckas så, att den som har ekonomiska resurser att kompensera den lägre kommunala servicen kommer att gynnas av förslaget. Den sociala segregation som redan nu finns inom vissa bebyggelseområden skulle därmed förstärkas. Detta finner styrelsen oacceptabelt och avstyrker därför motionen.

Att för i kommunen permanentboende invånare införa olika service beroende på bostadsorten skulle medföra en olycklig uppdelning i två klasser kommuninvånare. Kommunallagen medger inte och är inte heller avsedd för en sådan differentiering av det kommunala medlemskapet.

Styrelsen har i annat sammanhang framhållit att frågan om permanentbosättning i fritidshus liksom andra med fritidsbebyggelsen sammanhängande problem bör övervägas i det pågående arbetet med en ny plan- och byggnadslagstiftning.

Om ovanstående yttrande förenade sig styrelsens majoritet.

Reservation anfördes av Jonas Wallin och Sten Sterning, båda m, enligt *underbilaga*.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Inge Hörlén
Gunnar Ericsson

Underbilaga

Begränsning av det kommunala serviceansvaret inom områden för fritidsbebyggelse

RESERVATION
av Jonas Wallin och Sten Sterning, båda m

I likhet med motionärerna anser vi att i den översiktliga kommunala planeringen områden bör kunna avgränsas för fritidsbebyggelse inom vilka ett begränsat kommunalt serviceansvar gäller vad beträffar exempelvis kommunikationer, vatten och avlopp etc. Den som efterfrågar fritidshus eller den som önskar bosätta sig permanent i sitt fritidshus behöver då inte avsvära sig möjligheterna till tillräckligt stor och god bostad. Vederbörande får dock acceptera att en med andra kommuninvånare fullt jämförbar kommunal service ej kan krävas.

Styrelsen bör enligt vår mening tillstyrka motionen.

GOTAB 52532 Stockholm 1976